

WERKSAAM WESTFRIESLAND

Samenvatting en conclusies Beleidsevaluatie Participatiewet 2022-2025

‘Meedoen telt!’

WerkSaam westfriesland

werkt voor iedereen.

Inleiding

Het beleidsplan voor de uitvoering van de Participatiewet 2022 – 2025 'Meedoen telt' loopt eind 2025 af. Om voor de periode 2026-2030 een nieuw beleidsplan te maken starten we tijdig met de voorbereidingen. Daarvoor:

- Hebben we een evaluatie gedaan van het beleidsplan 'Meedoen telt'
- Kijken we naar wetgeving die in voorbereiding is
- Halen we input op de Westfriese gemeenteraden

De evaluatie van het beleidsplan 'Meedoen telt' heeft betrekking op de periode 1 januari 2022 t/m 1 juli 2024. Er is gekeken naar de beleidskeuzes die gemaakt zijn in het plan, maar ook naar hoe die keuzes door coaches en consulenten worden ervaren in de uitvoeringspraktijk. De resultaten zijn besproken met de cliëntenraad.

WerkSaam kan goed uit de voeten met de door de gemeenteraden gemaakte beleidskeuzes in het vorige beleidsplan. Dat is ook terug te zien in de resultaten waarover we regelmatig rapporteren. De uitgebreide beleidsevaluatie levert vooral een aantal aandachtspunten op voor de uitvoeringspraktijk. Voor de gemeenteraden delen wij graag een samenvatting van de punten die betrekking hebben op de beleidsmatige keuzes die in het beleidsplan zijn gedaan.

Leeswijzer/inhoudsopgave

In deze notitie geven we:

Een terugblik op de afgelopen beleidsperiode .....pag 3
Aanbevelingen over het beleid.....pag 4
In bijlage 1 zijn cijfers en achtergrondinformatie opgenomen.....pag 11
In bijlage 2 een overzicht van de wijzigingen in wetgeving in voorbereiding.....pag 17
En in bijlage 3 een overzicht van het Breed Offensief.....pag 25

Terugblik op beleidsperiode 2022-2024

Het beleid in de afgelopen periode is er vooral op gericht om de cliënt te helpen en te stimuleren om aan het werk te gaan. Dit alles vanuit het oogpunt van de menselijke maat en met een aanbod dat maatwerk mogelijk maakt. De ondertitel van het beleidsplan 2022-2025 is 'Meedoen telt'. Een thema dat de afgelopen jaren ook nadrukkelijker tot uiting is gekomen in wetgeving en maatschappelijke opinie. Daar waar de Participatiewet er in beginsel van uit ging dat iedereen (zelfstandig) kon werken, zien we dat daar 10 jaar na invoering anders naar gekeken wordt. Zo is bijvoorbeeld de doelgroep die voor de vrijlating van inkomsten in aanmerking komt verruimd. En richt de nieuwe wetgeving Participatiewet in Balans zich naast re-integratie en werk op maatschappelijke participatie.

Ook binnen het beleid van WerkSaam is er veel aandacht voor cliënten, zowel voor de groep mensen die aan het werk kunnen als ook cliënten die (nog) niet toe zijn aan werk. Onze geïntroduceerde werkwijze methodisch re-integreren is een goede ontwikkeling bij het bieden van een systematische dienstverleningsaanpak, met daarbinnen de ruimte om cliënten maatwerk te bieden. Het hoogste doel blijft regulier werk, maar als dat niet of niet volledig haalbaar is, dan zijn er veel mogelijkheden. Zo hebben we de afgelopen periode ons beleid op het gebied van deeltijd ondernemen aangepast. En zijn de trajecten en in te zetten instrumenten aangevuld of aangepast. De instrumentengids Eva is in gebruik genomen. Eva is een applicatie waarin het complete aanbod aan instrumenten en voorzieningen die we kunnen inzetten voor cliënten zichtbaar is.

Kijkend naar de afgelopen periode zien we dat WerkSaam:

- Te maken heeft een veranderend cliëntenbestand. De problematiek is groter en er is meer tijd en aandacht nodig voor re-integratie.
- Nog steeds veel cliënten laat uitstromen naar betaald werk: bij WerkSaam is dit 37,5%, terwijl het landelijke cijfer op 33,8 ligt.
- Het goed doet op het gebied van herinstroom. Waar ons herinstroomgetal in mei dit jaar onder de 5% lag, was dat landelijk boven de 10%. Dat betekent dat veel van onze uitstroom duurzaam is.
- Meer uitstroom heeft door cliënten die de AOW-leeftijd bereiken. In Westfriesland is dit 12,1%, landelijk 7,1%.
- Goed inzet op beschut werk. WerkSaam realiseerde beduidend meer beschut werkplekken dan landelijk gemiddeld. Wel zien we een terugloop in het aantal

indicaties. WerkSaam had halverwege 2024 5,7% beschutte werkplekken en landelijk was dit 2,4%[1].

- Mede door de inzet van methodisch re-integreren veel voorzieningen inzet, bijna 2 maal zoveel als landelijk gemiddeld.
- Uitkeringen rechtmatig verstrekt. De accountant gaf de afgelopen jaren een goedkeurende controleverklaring af.
- Steeds een overschot[2] heeft op het BUIG budget (uitkeringen): in 2023 5 miljoen en prognose 2024 is 4,4 miljoen.

Conclusies en advies

Algemeen

WerkSaam is positief over het Beleidsplan 2022-2025. De beleidskeuzes die gemaakt zijn, zijn nog steeds toepasbaar. Er zijn een aantal wijzingen in de Participatiewet geweest, waaronder het Breed Offensief. Waar het beleid op onderdelen knelde, zijn beleidsregels aangepast. Wij vinden dat wij overtuigend kunnen zeggen: het huidige beleid voldoet. De menselijke maat en maatwerk staat centraal.

- Dienstverlening arbeidsbeperkten is goed op orde.
- Dienstverlening inkomensverstrekking is goed op orde.
- Doelgroep jongeren en inburgeraars verdienen, vanwege omvang en complexiteit, aandacht.
- Handhaving verdient, mede door veranderde wetgeving, aandacht.

Cliëntenparticipatie (cliëntenraad)

Het huidige beleid voortzetten.

De samenwerking met de cliëntenraad is constructief en hun input waardevol.

Werkgeversservicepunt

Het huidige beleid voortzetten en aansluiten bij de ontwikkeling van een Regionaal Werk Centrum.

WerkSaam werkt samen met diverse partners, zoals werkgevers, onderwijsinstellingen,

[1] Dit percentage is het aantal beschut werkplekken afgezet tegen het aantal mensen in de bijstand.

[2] De overschotten of tekorten in gemeenten zijn zeer verschillend.

en andere overheidsorganisaties. Samen met het UWV vormen wij het WerkgeversServicepunt NHN. Door de veranderingen op de arbeidsmarkt en in onze doelgroep worden vacatures steeds minder vaak 1-op-1 ingevuld. Dat vraagt om een andere aanpak, waarbij jobhunting belangrijker is geworden op zoek naar een passende werkplek. Het WerkgeversServicepunt heeft de aanpak aangepast. Waar eerst gewerkt werd volgens een branchegerichte aanpak, is dat in 2024 aangepast naar een (sub)regionale aanpak. Hierdoor sluit de dienstverlening van het WSP beter aan bij wat ons cliëntenbestand nodig heeft. Werkgeversdienstverlening wordt vanaf 2025 onderdeel van de nieuwe Regionale Werkcentra die er gaan komen. We sluiten bij deze ontwikkeling aan en bewaken daarbij goed dat werkgeversdienstverlening goed blijft aansluiten bij wat onze cliënten nodig hebben.

Breed Offensief

Het huidige beleid voortzetten.

Tijdens de looptijd van het Beleidsplan is het Breed Offensief (zie bijlage 3) tot stand gekomen. Dit is een brede agenda om de arbeidsmarktkansen voor mensen met een arbeidsbeperking te vergroten. Het heeft de onderstaande doelen:

- Maatregelen waardoor mensen met een beperking meer waarborgen krijgen voor ondersteuning op maat met uitzicht op duurzaam werk.
- Werk voor mensen aantrekkelijker maken doordat het meer loont en drempels wegneemt.
- Het simpeler maken voor werkgevers om mensen met een beperking in dienst te nemen.
- Dat werkgevers en werkzoekenden elkaar makkelijker weten te vinden.

In het kader van de invoering van het Breed Offensief hebben we per 1 juli 2023 de re-integratieverordening herzien. Met deze aanpassing is duidelijk vastgelegd hoe wij nu omgaan met diverse voorzieningen, zoals de inzet van jobcoaching, participatieplaatsen en loonkostensubsidie (LKS).

Gebruik van de arbeidsmarktladder

Niet echt een beleidskeuze, maar de invoering van de arbeidsmarktladder geeft WerkSaam nu goed inzicht in het bestand van cliënten. De huidige aanpak voortzetten.

Work First

Work First als beleidskeuze loslaten, maar wel de mogelijkheden van startbanen onderzoeken.

In het beleidsplan is voorgesteld om te gaan werken met een Work First aanpak. Bij de uitwerking van deze aanpak werd duidelijk dat de arbeidsmarkt steeds krapper werd. Ook de doelgroep werd anders. De positieve elementen uit de Work first-aanpak heeft WerkSaam verwerkt in de standaard dienstverlening:

- Arbeidsbemiddeling in een vroeg stadium inzetten, o.a. Door gezamenlijke intake en aanmelding bij matchmakers
- Extra inzet op scholing en training van vaardigheden op de werkvloer
- Detacheren van cliënten met LKS

De Work First-methodiek krijgt geen doorgang. De 3 punten hierboven blijven we wel inzetten en de ontwikkeling van een 'startbaan' op kleine schaal wordt verder uitgewerkt.

Doelgroepenbeleid

Het huidige beleid met een kleine aanpassing voortzetten. Jongeren en vergunninghouders verdienen vanwege de omvang en complexiteit extra aandacht.

WerkSaam heeft in het beleidsplan gekozen voor doelgroepenbeleid, zodat specifieke trajecten en instrumenten ingezet kunnen worden passend bij de kenmerken van die doelgroep. Het gaat om:

- Direct bemiddelbare cliënten
- Jongeren
- Vergunninghouders
- Psychisch kwetsbaren
- Mensen met een arbeidshandicap
- Niet-uitkeringsgerechtigden (nuggers)
- Zorgcliënten
- Dak- en thuislozen

In het beleidsplan worden 45-plussers als aparte doelgroep genoemd. Maar met de huidige krapte op de arbeidsmarkt merken we dat 45-plusser nog lang niet als oud worden gezien en is een aparte doelgroep aanpak niet nodig.
60-plusser hebben op dit moment geen actieve sollicitatieplicht, maar krijgen wel ondersteuning bij het vinden van een baan als ze dat willen. WerkSaam is voornemens om dit beleid voort te zetten, maar haalt hierover input op bij de gemeenten.

Instrumenten

Het huidige beleid voortzetten

WerkSaam heeft een breed instrumentarium in huis dat bijdraagt aan de ondersteuning en participatie van cliënten met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het gaat om jobcoaching, de inzet van loonkostensubsidie, uitstroompremie, proefplaatsingen, detachering, beschut werk, vrijwilligerswerk en participatieplaatsen. Onze eigen leerwerkbedrijven bieden kansen om arbeidsvaardigheden en vakvaardigheden te leren. De eigen opleidingscampus biedt trainingen om drempels die er nog zijn weg te nemen. Deze instrumenten hebben in de afgelopen periode goed gewerkt, maar de veranderende arbeidsmarkt en doelgroep vragen wel steeds om bijsturing van het instrumentarium.

Simpel switchen

De huidige aanpak intensiveren.

Het instrument simpel switchen (samenwerking met dagbestedingsorganisaties) zorgt ervoor dat cliënten flexibeler kunnen schakelen tussen dagbesteding, uitkering en werk. Nu vindt er op casusniveau afstemming plaats, maar dit willen we naar de toekomst toe intensiveren.

Taalondersteuning

Het huidige beleid intensiveren.

Het taalaanbod van WerkSaam is uitgebreid, maar voldoet nog niet altijd aan de vraag. Er is behoefte aan intensievere taaltrajecten, vooral voor cliënten die snel stappen willen maken naar werk of participatie.

Social Return on Investment (SROI)

Het huidige beleid samen met gemeenten aanpassen.

SROI is gemeentelijk beleid om bij aanbestedingen van opdrachten een percentage van de opdracht te besteden aan sociale impact vooral gericht op het creëren van werkgelegenheid. WerkSaam geeft uitvoering aan dit beleid door met opdrachtnemers te kijken naar de mogelijkheden. Het beleid dateert uit 2012 en is aan een update toe. Hieraan wordt samen met de gemeenten gewerkt.

Verdringing voorkomen

Het huidige beleid voortzetten

Tijdens het opstellen van het beleidsplan was het voorkomen van oneerlijke concurrentie of verdringing door re-integratie een actueel onderwerp. Daar zijn maatregelen voor genomen. Maar door de krapte op de huidige arbeidsmarkt is dit eigenlijk geen issue meer. Maar het beleid om verdringing te voorkomen wordt wel voortgezet, voor als het mogelijk ergens toch tot ongewenste effecten gaat leiden.

Zelfstandig ondernemerschap

Het huidige beleid voortzetten, maar in de uitvoering wel meer aandacht aan besteden.

In het beleidsplan heeft het stimuleren van zelfstandig ondernemerschap en deeltijd ondernemen veel aandacht gekregen. De praktijk is weerbarstig, omdat coaches vaak gefocust zijn op uitstroom naar regulier werk en niet altijd denken aan de mogelijkheden die zelfstandig- en deeltijdondernemen kunnen geven. De prestartersregeling heeft enkele positieve resultaten opgeleverd, maar uit deze evaluatie blijkt dat de regeling beter onder de aandacht moet worden gebracht.

Handhaving

Het huidige beleid als het gaat om het toepassen van de menselijke maat voortzetten en vooruitlopend op nieuwe wetgeving anticiperen.

WerkSaam benadrukt een zorgvuldige en evenwichtige toepassing van handhaving. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke omstandigheden van de cliënt, vooral bij onopzettelijke fouten. Procedures zijn aangepast om meer maatwerk te leveren en onevenredige gevolgen van handhavingsmaatregelen te voorkomen. Voor moedwillige schendingen van de inlichtingenplicht wordt echter een strengere aanpak behouden. Dit alles binnen de wettelijke maatstaven en met in achtneming van de gevolgen voor de cliënt.
Het nieuwe voorstel Handhaving in de Sociale Zekerheid biedt gemeenten meer vrijheid om boetes en terugvorderingen in individuele gevallen aan te passen, om te zorgen voor gepaste, op maat gesneden sancties. WerkSaam volgt de ontwikkelingen op gebied van handhaving en we kijken waar het mogelijk is om ons beleid aan te passen vooruitlopend op de wetswijzigingen.

Toekennen of voorkomen van een uitkering

Het huidige beleid voortzetten en onderzoeken of het niet tot stand komen van aanvragen nog anders kan.

WerkSaam is zorgvuldig aan de poort. Dat betekent dat wij enerzijds aanvragers niet onnodig willen 'overvragen'. Anderzijds willen wij voorkomen dat bijstand wordt verstrekt aan personen die daar geen recht op hebben. Daarnaast hebben we te maken met een flexibeler en krappe arbeidsmarkt, waardoor onze cliënten vaker te maken krijgen met overgangen tussen werk en uitkering. Wij zetten ons in om deze overgangen voor cliënten te versoepelen en hen zo goed mogelijk te ondersteunen om de onzekerheden die daardoor kunnen ontstaan, weg te nemen. Ook een efficiënt aanvraagproces draagt hieraan bij.
Uitkeringsinstanties, ook WerkSaam, worden soms gekenschetst als streng aan de poort. Sommige aanvragen worden niet in behandeling genomen door ontbrekende bewijsstukken. Dit leidde in 2024 tot 4,5% niet-ontvangen aanvragen. De aanpak wordt heroverwogen, waarbij een balans gezocht wordt tussen vertrouwen en handhaving.

Verstrekken van uitkeringen

Het huidige beleid voortzetten en daar waar nodig aanpassen aan nieuwe wetgeving.

Op het gebied van het verstrekken van uitkeringen is veel voorgeschreven in de wet. De beleidskeuzes zijn beperkt. In het beleidsplan is vastgelegd hoe we omgaan met de uitzonderingsmogelijkheid voor het toepassen van de kostendelersnorm. De hoogte van een uitkering is afhankelijk van met wie je in een huishouden kosten kunt delen. De uitzondering is om de kostendelersnorm, voor bepaalde doelgroepen 6 maanden (mogelijk te verlengen met 3 maanden), niet toe te passen. Denk daarbij aan gedetineerden die vrijkomen en nergens kunnen wonen of situaties waarbij iemand tijdelijk ergens komt wonen om zorg te verlenen. De ervaring is dat de periode vaak te kort is om woonproblemen op te lossen.

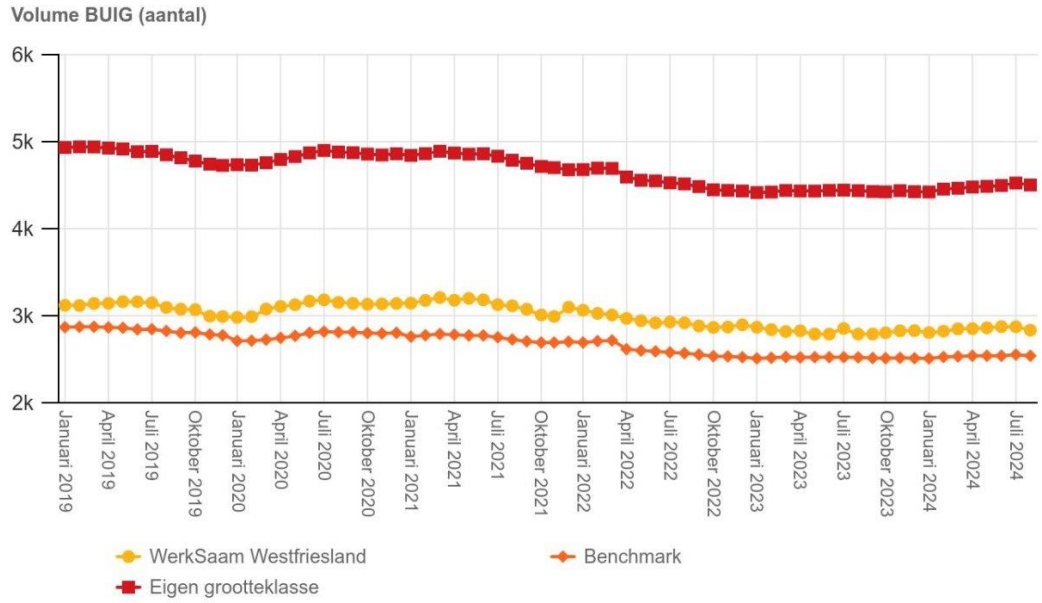
Juist op het gebied van uitkeringen gaat er in de nieuwe wetgeving een en ander veranderen. Ons giftenbeleid met een vrijstellingsgrens voor giften tot €1.200,- per jaar is in lijn met landelijke aanbevelingen. Nu is in ons beleid nog niet opgenomen dat giften tot het grensbedrag niet hoeven te worden gemeld. Onder de nieuwe Participatiewet (in balans) zal dit anders worden. In de nieuwe wet worden aan de vrijlating van inkomsten en de hoogte van boetes en de norm voor aanvullende bijzondere bijstand voor jongeren aangepast. Onder de Participatiewet in Balans zal op dit onderdeel van de wet, de

bevoegdheid van de gemeenten sterk reduceren. Want er komt een speciale norm voor jongeren tussen de 18 en 21 jaar die niet kunnen terugvallen op hun ouders. Deze normen worden hiermee gelijk voor alle gemeenten.
Bij de inwerkingtreding van de nieuwe Participatiewet (in balans) worden de regels ten aanzien van verrekening van bijzondere beloningen (zoals de eindejaarsuitkering) geüniformeerd. Het kwijtscheldingsbeleid is versoepeld, maar verdere versoepeling wordt overwogen, bijvoorbeeld in lijn met de nieuwe kortere wettelijke schuldsaneringstermijn van 1,5 jaar.

Bijlage 1 Cijfers en achtergrondinformatie

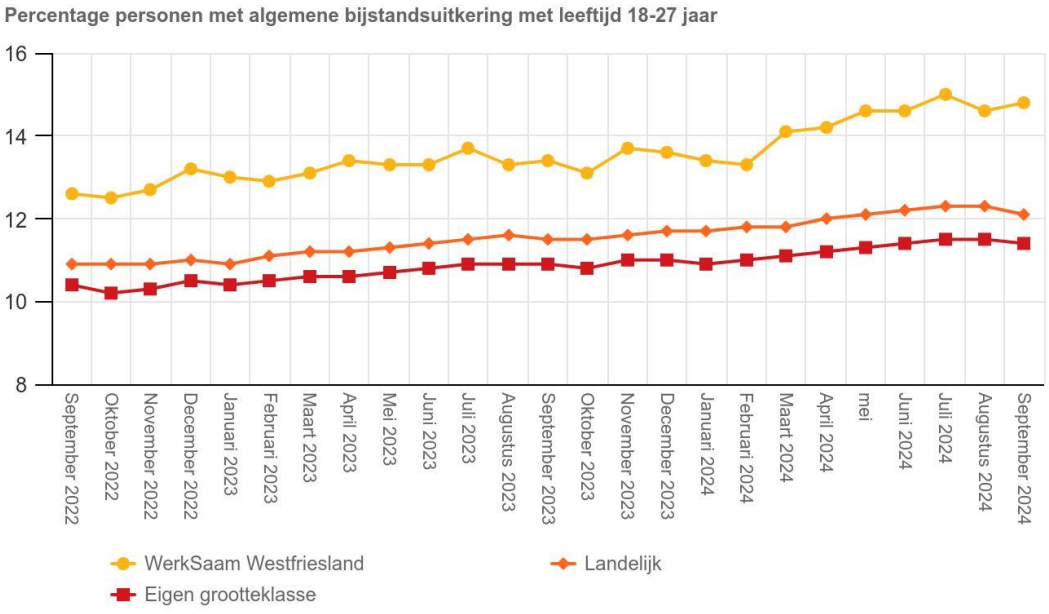
Cliëntenbestand

Overzicht ontwikkeling vanaf 2019 van het aantal uitkeringsgerechtigden (op basis van het Budget Gebundelde Uitkeringen BUIG). Het aantal ligt in Westfriesland ver onder de aantallen van gemeenten en samenwerkingsverbanden die ongeveer even groot zijn als WerkSaam. En net boven het landelijk benchmarkgemiddelde.

Doelgroepen: Jongeren

Er zijn in Westfriesland relatief veel jongeren die een beroep doen op de Participatiewet

Doelgroepen: Vergunninghouders

Het aantal inburgeraars op grond van de Wet Inburgering 2022 neemt toe. De aantallen zijn van 1 juli 2024. WerkSaam voert de inburgeringstrajecten voor 6 gemeenten uit. De gemeente Hoorn doet dit zelf.

Totaal inburgering (exclusief Hoorn)	439
Asielstatushouders	294
Gezinsmigranten	111

Leerroute asielstatushouders (exclusief Hoorn)	Aantal
B1 route	117
Onderwijsroute	41
Z-route	120

Inburgering Hoorn	150

Doelgroepen: Zorgcliënten

Zorgcliënten kunnen binnen 5 jaar niet re-integreren. Zij worden overgedragen aan de gemeenten voor vrijwilligerswerk, zorg of dagbesteding.

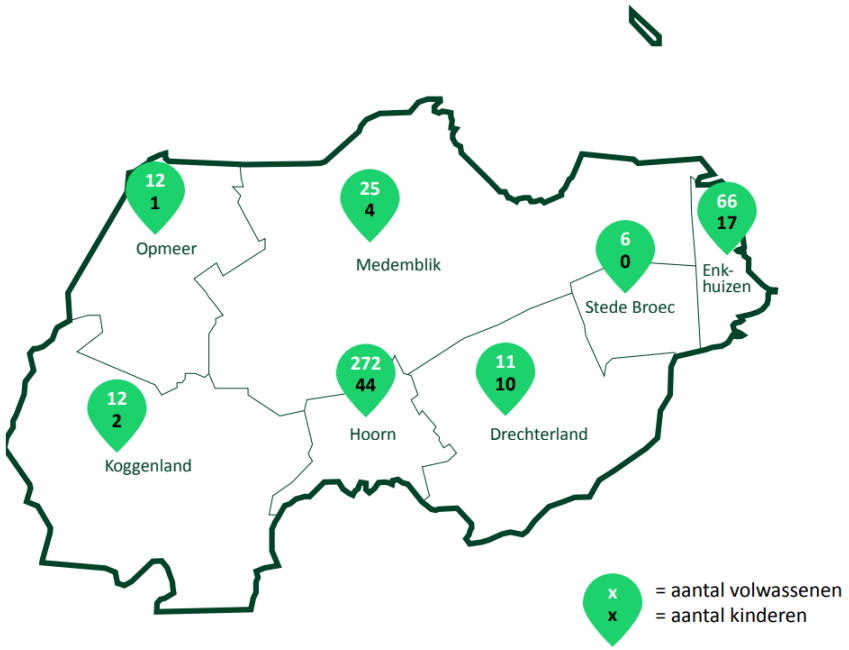
Zorgteam	Aantal per zorgteam
zorgteam Drechterland	20
zorgteam Enkhuizen	97
zorgteam Hoorn	432
zorgteam Koggenland	36
zorgteam Medemblik	105
zorgteam Opmeer	22
zorgteam Stedebroec	46
Geheel - Totaal	758

WerkSaam blijft wel hun uitkering verstrekken en doet 2 jaarlijks een heronderzoek.

Uitkomst heronderzoek (02/2023 t/m 09/2024)	Aantal
Ontheffing voortzetten	404
Ontheffing voortzetten + nieuwe zorgvraag voor gemeente	115
Geen ontheffing – terug naar WerkSaam	40

Doelgroepen: Dak- en thuislozen

Hieronder een overzicht van het aantal dak- en thuislozen per gemeenten. Gemeten in april 2024.

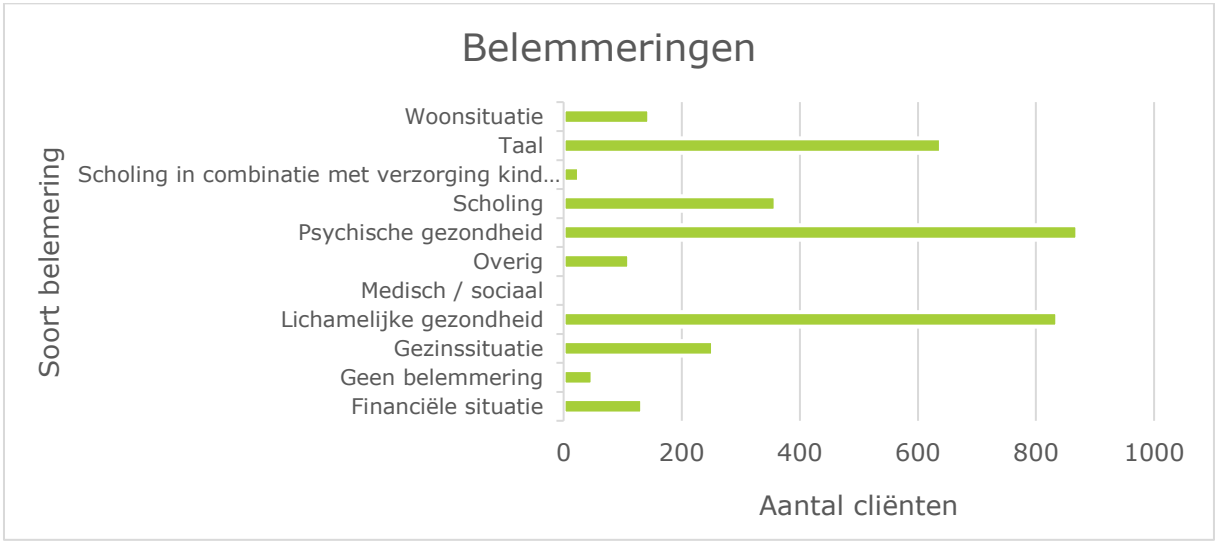

Bron: Iedereen telt mee, Hogeschool Utrecht

Ongeveer 25% van de dak- en thuislozen ontvangt een bijstandsuitkering.

Instrumenten

Voordat we inzoomen op de instrumenten die WerkSaam inzet, geven we eerst een overzicht van de belemmeringen waar onze cliënten mee te maken hebben.

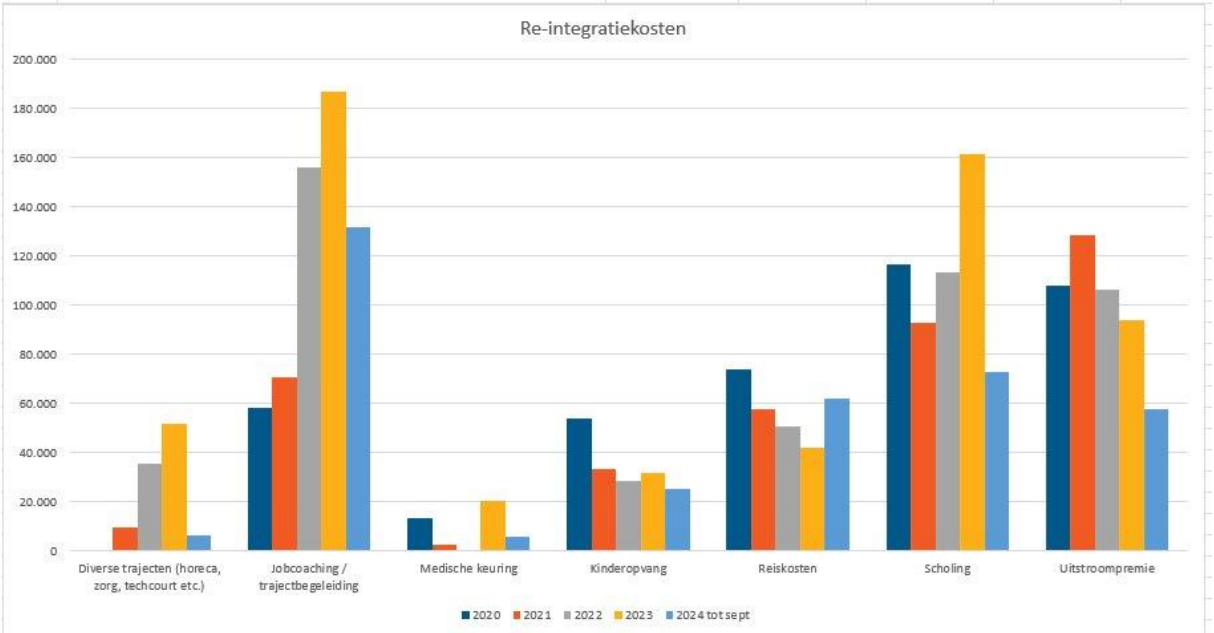
De arbeidsmarktladder helpt om de afstand tot de arbeidsmarkt in kaart te brengen

Trede 1	Niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt - zorgcliënten
Trede 2	Beschikbaar voor de arbeidsmarkt over meer dan 1 jaar / op termijn
Trede 3	Schoolgaand/studerend – niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt
Trede 4	Beschikbaar voor de arbeidsmarkt binnen 1 jaar / de cliënt wordt ontwikkeld naar werk
Trede 5	Direct beschikbaar voor de arbeidsmarkt of binnen 6 maanden / de cliënt volgt een werkstage of is direct bemiddelbaar naar werk
Trede 6	6A:proefplaatsing. 6B parttime werk met maximale belasting. 6C: parttime werk met groeipotentie

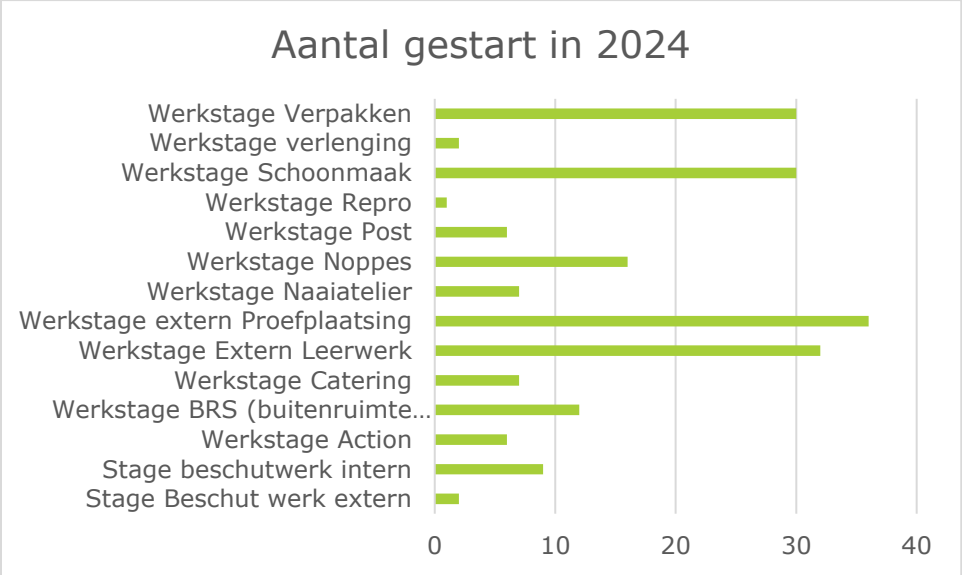
Jaar	2024
Kwartaal	_Kw4
Arbeidsvermogen	10

1; Geen ArbVerm	**776**
T1 - Zorg	776
2; ArbVerm	**1619**
T2 - Lange termijn beschikbaar voor werk	894
T4 - Binnen 1 jaar beschikbaar voor werk	359
T5 - Nu of binnen 6 mnd beschikbaar	259
T6c - Parttime werk kan meer uren werken	107
3; ArbVerm max benut	**477**
T3 - Schoolgaand studerend	373
T6a - Proefplaatsing	18
T6b - Parttime werk maximale belasting	86
4; Uitgestroomd	**1**
Totaal	**2873**

Inzet re-integratie-voorzieningen (top 7)

Inzet instrument leerwerkbedrijf als vliegwiel voor re-integratie

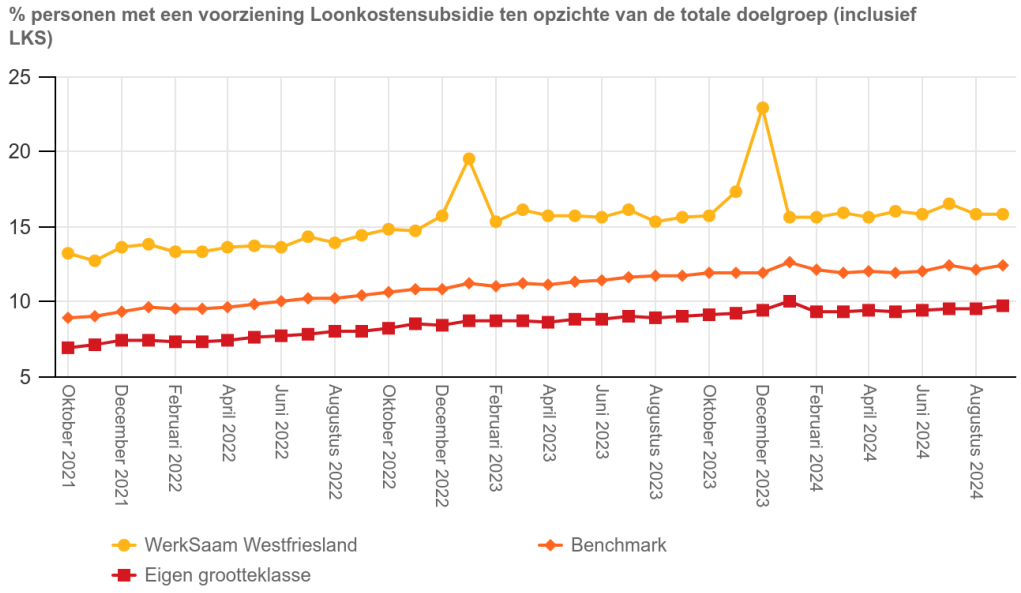

Figuur 1: aantal gestarte leer-werktrajecten in 2024

Jaartal	Aantal trajecten	Aantal unieke cliënten
2022	116	47
2023	144	67
2024 (t/m sept) *	>82	>53

** Dit zijn de trajecten tot en met september 2024.*

Inzet instrument loonkostensubsidie

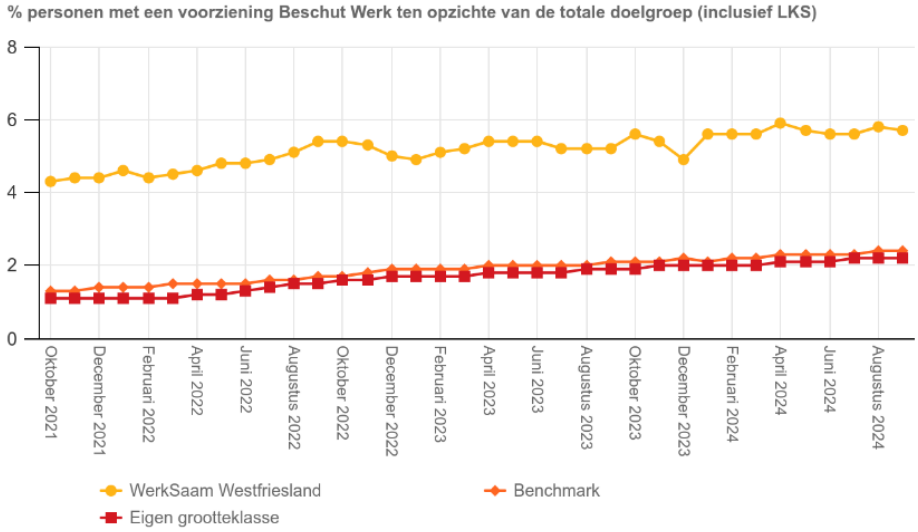

Inzet instrument beschut werken

Hieronder een overzicht van de taakstelling van de beleidsperiode:

Jaar:	Taakstelling:	Realisatie:
2022	127 FTE	132 FTE
2023	137 FTE	131 FTE
2024	148 FTE	>140 FTE*

** Op 24 oktober 2024 140 FTE*

Bijlage 2 Overzicht wetgeving in voorbereiding

- Wet handhaving Sociale Zekerheid

Het wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid richt zich op meer vertrouwen in mensen bij de handhaving van de regels in de sociale zekerheid. Het voorstel biedt uitvoerders verschillende mogelijkheden om passend te reageren op een overtreding, zoals een waarschuwing. Het publieke en politieke klimaat verandert, en er wordt gestreefd naar een overheid die betrouwbaar, dienstbaar, dichtbij en rechtvaardig is. Minister Eddy van Hijum wil dat mensen een klein foutje kunnen maken bij het aanvragen van sociale regelingen zonder hard gestraft te worden.

- Wet van School naar Duurzaam Werk

Het doel van dit wetsvoorstel is om jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt de juiste begeleiding en ondersteuning te geven richting economische zelfstandigheid. Dit gebeurt met vier samenhangende maatregelen:

1. Aanvullende loopbaanbegeleiding tot een jaar na diplomering of het verlaten van de school in het beroepsonderwijs, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.
2. De maximumleeftijd van de doelgroep van de Doorstroompunt-functie (voorheen RMC-functie) wordt verhoogd van 23 naar 27 jaar.
3. Gemeenten krijgen in de Participatiewet een meer preventieve rol bij het ondersteunen van jongeren naar werk.
4. Het wetsvoorstel stimuleert de samenwerking tussen onderwijs, Doorstroompunten en gemeenten op casusniveau en bij een regionaal programma.

- Wet vereenvoudiging banenafspraak

Dit wetsvoorstel moet het simpeler en aantrekkelijker maken voor werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. Werkgevers vinden de Wet banenafspraak en quotum arbeidsbeperkten ingewikkeld. De banenafspraak houdt in dat werkgevers een bepaald percentage banen aan mensen met een ziekte of handicap moeten geven. Als het aantal banen voor mensen met een arbeidsbeperking achterblijft, kan de werkgever een boete krijgen: de quotumheffing. Het doel is en blijft om mensen met een arbeidsbeperking meer kansen op werk bij reguliere werkgevers te geven en tot een inclusieve arbeidsmarkt te komen. Maar de uitvoering van de banenafspraak wordt eenvoudiger. Zo behouden werkgevers het loonkostenvoordeel voor een werknemer uit de doelgroep van de banenafspraak zolang de werknemer in dienst blijft. Nu krijgen werkgevers maximaal drie jaar loonkostenvoordeel. De administratieve lasten worden verlicht omdat werkgevers en werknemers geen speciale verklaring meer hoeven aan te

vragen bij het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) om loonkostenvoordeel te krijgen. Verder komt er op termijn één banenafspraak voor alle werkgevers: het onderscheid tussen de overheidswerkgevers en het bedrijfsleven vervalt. Overheidswerkgevers moeten wel eerst meer banen gaan creëren, voordat dit verschil verdwijnt. Ook het systeem van quotumheffing verandert. Er wordt een nieuw systeem ingevoerd dat bestaat uit heffingen en bonussen in plaats van het uitsluitend straffen van werkgevers.

- Wet proactieve dienstverlening

Met dit wetsvoorstel kunnen UWV, de SVB en gemeenten proactieve dienstverlening inzetten. Dit betekent dat zij mogen onderzoeken wie waarschijnlijk recht heeft op een uitkering of een andere ondersteunende voorziening, maar deze niet gebruikt. Zij mogen contact opnemen met deze mensen en hen ondersteunen als zij een aanvraag voor een uitkering of voorziening willen doen. Hiervoor mogen zij persoonsgegevens verwerken. Het doel van dit voorstel is niet-gebruik van uitkeringen en andere voorzieningen in de sociale zekerheid verminderen.

- Impulsbudget infrastructuur Sociaal ontwikkelbedrijven

Vanaf 2025 ontvangen gemeenten jaarlijks een impulsbudget van het rijk om de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven te versterken. De middelen worden via een DU (decentralisatie uitkering) uitgekeerd aan de grootste gemeente binnen een samenwerkingsverband. De hoogte van het bedrag wordt bepaald op basis van de maatstaf ‘doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep’.

- Participatiewet in Balans

De Participatiewet uit 2015 die de bijstandsuitkeringen regelt moet beter aansluiten op wat mensen (aan) kunnen en nodig hebben. In dit wetvoorstel staan ruim twintig maatregelen om de Participatiewet te verbeteren en de balans tussen rechten en plichten te herstellen. De regels en procedures rondom bijstandsuitkeringen vereenvoudigen en gemeenten krijgen meer ruimte voor maatwerk. Hierdoor kunnen professionals beter inspelen op de persoonlijke situatie van mensen en hen effectiever helpen naar werk. Vertrouwen en de menselijke maat worden bij de uitvoering kernwaarden. Onderstaande tabel biedt een kort overzicht biedt van de inhoud van deze maatregelen.

Onderwerp	Kern	Burgerperspectief
Harmonisatie aanvullende bijstand jongerennorm	De aanvulling op de jongmeerderjarigen-norm (18-21 jaar) wordt in beginsel gelijk voor alle gemeenten. Dit betekent dat gemeenten aanvullend €634 aan jongeren kunnen geven wanneer ze redelijkerwijs geen steun van hun ouders krijgen. Wanneer blijkt dat dit bedrag niet voldoende is, kan de gemeente het bedrag verhogen. Als blijkt dat het bedrag te hoog is, kan de gemeente het verlagen.	De jongmeerderjarigen krijgen meer zekerheid dat de bijstand die zij ontvangen voldoende is om noodzakelijke kosten te kunnen betalen. De grote verschillen tussen gemeenten worden hiermee zoveel mogelijk verkleind.
Giften	Introductie van een standaard giftenvrijlating van €1200 per jaar.	Niet iedere gift moet meer worden gemeld bij de gemeente. Melding is alleen nodig als het totaal aantal giften boven de €1200 per jaar uitkomt. De giften die worden ontvangen, moeten worden bijgehouden door de bijstandsgerechtigde zelf.
Vermogen	Wanneer een burger een bijstandsuitkering aanvraagt, wordt gekeken naar het totale vermogen. Dit blijft ook gedurende de looptijd van de bijstand het uitgangspunt. Dus vermogen = het totale vermogen - schulden	Voortaan wordt er rekening gehouden met zowel het huidige vermogen en de huidige schulden. Melding (in het kader van de inlichtingenplicht) is alleen nodig wanneer toenamen in bezit leiden tot een vermogen boven de geldende vermogensgrens en moeten dus door een bijstandsgerechtigde zelf bijgehouden worden.
Vierweken-zoektermijn voor jongeren tot 27 jaar	De vierwekenzoektermijn blijft van kracht. De gemeente krijgt wel de mogelijkheid om in knellende situaties geen gebruik te maken van de vierwekenzoektermijn.	Als er een uitzondering wordt gemaakt op de vierwekenzoektermijn, kan de jongere meteen een bijstandsuitkering krijgen.

Bijstand met terugwerkende kracht	De gemeente krijgt de mogelijkheid om een bijstandsuitkering met terugwerkende kracht te verstrekken. Dit kan de gemeente doen als de individuele omstandigheden daartoe aanleiding geven. De maximale lengte is tot en met 3 maanden terug.	Indien nodig, kan de bijstand worden verleend voor de periode direct voorafgaand aan het moment waarop een burger bijstand heeft aangevraagd. Dit kan schulden voorkomen of financiële problemen verkleinen.
Gezamenlijke huishouding	Uit jurisprudentie volgt dat artikel 3, vierde lid, onderdeel a, Pw op onderdelen in strijd is met het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten. De strijdigheid wordt weggenomen.	Dit heeft geen gevolgen voor de bijstandsgerechtigden, omdat gemeenten de jurisprudentie van de CRvB al volgen.
Bijstandsnorm voor hen met een niet-rechthebbende partner	De bijstandsuitkering voor een bijstandsgerechtigde met een partner die geen recht heeft op bijstand wordt verhoogd. Als de partner inkomsten heeft, worden deze verrekend.	Deze groep krijgt standaard hetzelfde bedrag aan bijstand als alleenstaanden.
Bijstandsnorm voor alleenstaanden zonder ALO-kop	Een bijstandsgerechtigde met een niet-rechthebbende partner (bijvoorbeeld omdat deze in de gevangenis of het buitenland verblijft) en met in Nederland wonende kinderen, heeft geen recht op extra kindgebonden budget. Dit komt door verschillende partnerbegrippen in verschillende wetten. In jurisprudentie is bepaald dat het bedrag van de bijstandsuitkering in deze situaties wordt verhoogd. Dit wordt nu ook vastgelegd in de wet. Als de niet-rechthebbende partner inkomsten heeft, kunnen deze verrekend worden met de bijstand van de bijstandsgerechtigde.	De bijstandsgerechtigde met een niet-rechthebbende partner die wel kinderen heeft in Nederland, kan recht hebben op een hogere bijstandsuitkering.
Onmiddellijk indienen aanvraag	Burgers kunnen vaak direct een bijstandsaanvraag indienen zodra een melding wordt gemaakt bij de	Burgers hoeven niet langer te wachten met het aanvragen van

	uitvoeringsorganisatie of gemeente. Voor situaties waarin dit nog niet mogelijk is, wordt geregeld dat een melding voldoende is om direct een uitkering aan te vragen.	een bijstandsuitkering zodra een melding is gedaan.
Gelijkstelling diverse aanvragen	Voorgesteld wordt om de aanvraagdatum van de eerst aangevraagde uitkering (bijstand, Bbz, IOA, IOAZ) bij een gemeente als meldingsdatum voor een bijstandsaanvraag te hanteren.	Als een burger per ongeluk de verkeerde uitkering aanvraagt in plaats van een bijstandsuitkering, wordt de datum van de eerste (verkeerde) aanvraag gebruikt. Hierdoor loopt de burger geen uitkering mis in de tijd tussen de verschillende aanvragen.
Verruiming van de bijverdiengrenzen	De verschillende vrijlatingsregelingen worden samengevoegd in één regeling: een vrijlating van 15% voor de periode van 1 jaar. Gemeenten kunnen de vrijlating verlengen als extra werken niet mogelijk is vanwege individuele omstandigheden. De structurele vrijlating voor mensen met een medische urenbeperking blijft behouden.	Er komt één bijverdienregeling, waardoor duidelijker wordt welk deel van de bijverdiensten een bijstandsgerechtigde mag houden. Het doel is om werken vanuit de bijstand of in combinatie met een bijstandsuitkering aantrekkelijker te maken door de overgang tussen uitkering en werk makkelijker te maken en het hebben van werk en uitkering te versoepelen.
Versoepelen aanvraagprocedure	De aanvraagprocedure wordt vereenvoudigd: - Bijstand kan worden toegekend via DigiD, zodat de hele aanvraag digitaal plaatsvindt. - Identificatie mag ook met een rijbewijs. - Bijstandsgerechtigden die binnen 12 maanden terug instromen, kunnen gebruikmaken van een verkorte aanvraagprocedure waarbij gegevens van eerdere aanvragen gebruikt mogen worden.	Het aanvraagproces voor een bijstandsuitkering wordt eenvoudiger en sneller.

(Automatisch) verrekenen op uniforme wijze	Door een uniforme berekeningswijze voor netto-inkomen wordt automatisch verrekenen op basis van gegevens uit de polisadministratie mogelijk. Ook wordt het transactiestelsel verduidelijkt.	Het loonstrookje hoeft niet meer in alle gevallen maandelijks te worden aangeleverd. Dit vermindert lasten en bespoedigt het proces. Inkomenszekerheid neemt hierdoor af.
Vereenvoudiging verrekenen	Er komt regelgeving waarin de standaardwijze voor het verrekenen van de eindejaarsuitkering, vakantiebijslag en keuzebudget wordt opgenomen. Dit maakt het verrekenproces eenduidiger. Ook wordt voorkomen dat bijstandsgerechtigden met inkomen naast de bijstand door het verrekenen van dit inkomen op maandbasis onder de bijstandsnorm terechtkomen.	Door het verrekenen van vakantiegeld, eindejaaruitkering en keuzebudget op een standaardwijze wordt zoveel mogelijk uniformiteit geborgd en is het makkelijker uit te leggen. Ook wordt de inkomenszekerheid hierdoor bevorderd.
Bufferbudget	- Met het bufferbudget wordt een nieuw maatwerkinstrument geïntroduceerd om de financiële problemen – die ontstaan door het verrekenen van inkomsten – op te vangen en het bijstandsniveau te kunnen garanderen. - Het bufferbudget bedraagt maximaal €1000 per jaar en wordt toegekend en beheerd door de gemeenten. - Het college krijgt de mogelijkheid om een bufferbudget toe te kennen in een individueel geval als andere instrumenten zijn uitgeput of niet kunnen worden toegepast.	Er komt een budget dat schommelingen door het verrekenen van inkomen kan opvangen. Dit leidt tot meer financiële zekerheid op het moment dat een bijstandsgerechtigde naast de uitkering werkt en stimuleert daarmee de arbeidsinschakeling.
Generieke participatieplicht	De gemeenten krijgen de mogelijkheid om de participatieplicht per persoon verder aan te vullen met specifieke verplichtingen die gepast zijn gelet op de omstandigheden en mogelijkheden van het individu.	De bijstandsgerechtigde heeft een participatieplicht. Dit houdt in dat iemand naar vermogen algemeen geaccepteerde arbeid moet verkrijgen, accepteren, behouden en gebruik te maken van een door de gemeente

	De specifieke verplichtingen die nu in de wet zijn opgenomen worden geschrapt. aanpassen op basis van individuele omstandigheden.	aangeboden (re-integratievoorziening). Indien arbeidsinschakeling nog niet mogelijk is, is de persoon verplicht naar vermogen maatschappelijk te participeren. Zo nodig kan de gemeente extra verplichtingen opleggen. Dit wordt aan de bijstandsgerechtigde duidelijk gemaakt. Standaard specifieke verplichtingen, zoals het bereid moeten zijn om 3 uur te reizen voor werk, komen te vervallen.
Maatschappelijke participatie	- Maatschappelijke participatie is onderdeel van de generieke participatieplicht. - Bijstandsgerechtigden krijgen het recht om hier zelf invulling aan te geven en kunnen ondersteuning krijgen. - Gemeenten ontwikkelen beleid rondom maatschappelijke participatie.	- Meer ruimte voor bijstandsgerechtigden die niet direct kunnen werken om maatschappelijke participatie zelf vorm te geven. Tegelijkertijd kunnen zij ook aanspraak maken op ondersteuning conform het gemeentelijk beleid.
Maatregelen beleid	- Gemeenten krijgen meer ruimte om bij het opleggen van maatregelen rekening te houden met individuele omstandigheden. - Standaard-verlagingen in de wet komen te vervallen.	- Als een bijstandsgerechtigde niet aan de verplichtingen voldoet, kan een meer passende maatregel opgelegd worden. De automatische 'harde' maatregelen komen te vervallen.
Ruimte voor mantelzorg	- Mantelzorg wordt niet als loon te waarderen arbeid gezien. - Samenwonen vanwege intensieve mantelzorg wordt niet als gemeenschappelijk huishouden gezien.	Mantelzorgers kunnen mantelzorg verlene hoeven zich geen zorgen te maken over de gevolgen voor de uitkering.
Verbreden experimenteer artikel	- Experimenten mogen zich richten op maatschappelijke participatie, loonkostensubsidie en permanente	Dit heeft niet direct gevolgen. Gemeenten krijgen meer ruimte om experimenten uit te voeren.

	ontheffing. - Duur van experimenten wordt verruimd naar **5 jaar**.	- Bijstandsgerechtigden kunnen mogelijk deelnemen aan nieuwe experimenten.
Aanpassing toegangseis IOAZ	- Zelfstandigen van **55 jaar en ouder** die binnen 3 maanden voor aanvraag hun bedrijf beëindigden, kunnen onder voorwaarden toch in aanmerking komen.	- Oudere gewezen zelfstandigen die zich eerst hebben gericht op het beëindigen van het bedrijf of beroep en daarna pas een aanvraag doen voor IOAZ, krijgen alsnog de gelegenheid om IOAZ aan te vragen.

Bijlage 3 Wijzigingen Breed Offensief

De belangrijkste wijzigingen naar aanleiding van het Breed Offensief zijn:

- Doorlopen LKS bij ziekte (per 1-1-22)
- Studietoeslag voor studenten die vanwege structureel gebrek naast hun studie niet kunnen werken per 1-4-2022
- De vrijlating van arbeidsinkomsten bij werken met loonkostensubsidie (per 1-1-23)
- Wijziging kostendelersnorm van 21 naar 27 jaar (per 1-1-23)

Proefplaats

Proefplaats is opgenomen in de re-integratieverordening. Er kan geen forfaitaire LKS meer ingezet worden als er een proefplaats is ingezet.

Voorwaarden toekenning persoonlijke ondersteuning bij werk en overige voorzieningen

Dit geeft aan hoe en door wie de aanvraag voor ondersteuning kan worden ingediend. Dit kan nu, zowel ambtshalve, door de cliënt of werkgever worden aangevraagd.

Persoonlijke ondersteuning

De diverse vormen van persoonlijke ondersteuning zijn nauwkeurig gedefinieerd. Daarbij maken we onderscheid tussen verschillende typen jobcoaches: de jobcoach in dienst van WerkSaam, de interne jobcoach (in dienst bij de werkgever), de externe jobcoach (een zelfstandige jobcoach of een jobcoach in dienst bij een gespecialiseerde organisatie), en de interne werkbegeleider (een directe collega op de werkvloer die de 'Harrie Helpt'-training heeft gevolgd).

De vereisten waaraan jobcoaches moeten voldoen, zoals de verplichte certificering, zijn expliciet vastgelegd. Daarnaast is het aantal in te zetten jobcoachuren per begeleidingsregime duidelijk omschreven, zodat er consistentie is in de toepassing van begeleiding op maat.

Daarnaast zijn er nog wijzigingen gekomen op de volgende gebieden:

Zoektermijn jongeren met LKS of arbeidsbeperking

Zoektijd wordt niet meer opgelegd voor jongeren die gewerkt hebben met loonkostensubsidie of een medische urenbeperking. Daarnaast is de mogelijkheid om

jongeren binnen de zoek termijn te ondersteunen wettelijk vastgelegd. WerkSaam deed dit ook voor 1 juli 2023 al.

Loonkostensubsidie

Loonkostensubsidie kan nu door de werkgever én werknemer worden aangevraagd.
Het landelijke preferente proces (toolkit) wordt gevolgd.
Bij verhuizing van cliënt die werkt met loonkostensubsidie en verhuist buiten de 7 Westfriese gemeenten, moet de nieuwe woongemeente de loonkostensubsidie uitbetalen. Dit geldt andersom ook wanneer iemand van buiten Westfriesland die met LKS werkt naar een van de Westfriese gemeenten verhuist, dan betaalt WerkSaam de LKS vanaf de datum verhuizing.
Tot 1 juli 2023 hadden we de eis dat iemand minimaal 12 uur per week moest werken. Met ingang van 1 juli 2023 geldt er geen minimumeis aan de contracturen of duur van het contract bij aanvraag LKS. We willen 0-uren of min/max contracten niet promoten, omdat het voor werkgever én WerkSaam veel administratie vergt. Feitelijk kunnen we een aanvraag niet afwijzen.

Praktijkroute

De doelgroep voor de praktijkroute (aanvraag loonwaardemeting binnen 6 maanden na aanvang dienstverband) is uitgebreid naar de gehele doelgroep die onder de Participatiewet valt.